

món --- sostenguen --- turments, mort, e en est món no-n sien *guardonats*, per açò és significada resurrecció, cor --- justícia deu *guardonar* o punir ---», id. (*Gentil*, 27.5ss.); «no-s gira a donar ne a *guardonar* los plaers rebuts», Eiximenis (*Terç*, *NCl.* vi, 124). 5 Amb la variant arcaica *guãrdonar* > *goardonar*: «Nós dixem-li que li ho grahiem e que li *goardonariem* lo servici que-ns havia feyt», Jaume I (*Ag.*, 185.8), amb contracció: «no fos *gordonat* de bé, ne fos punit de mal», Llull (*Merav.*, *NCl.* iv, 263), i la 10 grafia *guasardonar* (*Gentil*, 54, 181). *Guardonable*; *guardonabilitat*; *guardonador*; *guardonament*.

Reguardonar [Llull]: «La justícia *reguardona* los hòmens per mèrit», Llull (*Merav.*, *NCl.* iv, 44; també *Gentil*, 226.5); «la esperansa del refaement dels *reguardonatz* e <n> la resurrecció de totz», *VidesR* (f° 90r1, n. 30, traduint *remunerandum*); «*reguardonar*: récompenser» en les gloses de Munic (*RFgn.*, 251); contracció d'aquella forma és *regordonar* que ja 20 llegim algun cop en Llull (*Merav.*) i prou sovint més tard: «aquest bon hom, qui m'ha albergat, sí m'ha servit de son poder, e axí nós lo-y volem *regordonar* en alguna cosa», *Fill de Contastí* (*NCl.* XLVIII, 82); «els meus enemics m'han mort; e axí, tu, qui est vida mia --- ressuscita-m; e io *regordonaré* a ells ço que 25 mereixen, ço és, fer-los-he trists de mi, més que no s'alegraren quant m'ocieren», BOliver (*Excitatori*, 45).

Observem, puix que tant s'usen avui *guardó* i *guardonar* en bastants cercles i cenacles, que *reguardonar* que n'és un sinònim ben poc o gens conegut, fóra 30 (independentment de la qüestió opinable de si tals mots són necessaris) d'ús més recomanable modernament, com sigui que *guardonar* tendeix a ser percebut com un derivat de *guardar* —i *guardó* no se n'escapa—, cosa que ha de dur a inevitables confusions, 35 malentesos o falsa matisació; mentre que *reguardonar* (que de passada pot estrebar-se en els sinònims *recompensar* i *recompensa*) resta més immune contra aqueixos perills, que han d'infondre una saludable angúnia als conscients que un idioma no és un magatzem de mots més o menys emfàtics o ornamentals, 40 sinó un vehicle, noble sí, però abans que tot, expressiu i inequívoc, de les idees d'una nació.

1 P. 22 de l'ed. de H. K. J. Cowan, *De oudnederlansse (oudnederfrankische) Psalmenfragmenten*, Leiden, 1957. — 2 Hi pogué haver resistència en algun ambient: potser no manca de significació la discrepància entre dos textos de la Cròn. de Muntañer: «qui bé fa ne pensa ne tracta, Déus li-n ret bon mèrit», ed. Casac. (I, 13.18), corresponent en la font manuscrita acceptada per Bofarull a: «Déus li-n ret bon *guardó*» (p. 2.1). — 3 En algun text del període decadent apareix el castellanisme *galardó*, a Eivissa amb l'acc. irònica «espanto, trastorno, disgusto» (PzCabr.; cf. *AlcM*, s. v.).

Guarença, *guarent*, V. *garantia*, *guarir*

GUARET, 'terra de conreu que es deixa en repòs', del mateix origen que l'oc. *garait*, fr. ant. *garait* (avui 60

guéret id.), provinents del ll. vg. VERACTUM, llatí clàssic VERVACTUM id. (d'on el cast. *barbecho* i port. *barbeito*), en el qual la segona -v- es va eliminar per dissimilació; però la forma catalana i les de França suposen com a base una variant *WARACTU, que ha de ser deguda a una influència germànica, difícil de concretar; aquesta classe de canvis es deuen generalment a una pronúncia dels francs, que s'encomanà a la gent romànica, i solen ser causats per un sinònim o mot de sentit molt semblant que tenien els germànics en llur llengua (cf. *GUAL*, *GASTAR*, fr. *guêpe*, cast. *guedaja* etc.); el mot agent en aquest cas resta molt incert: potser els derivats del germ. WAIÐA 'pasturatge', que han pres en molts punts de França significats com 'terra de conreu', 'prat per dallar' i fins 'guaret'. □ 1.^a doc.: 1167 (*garractos*), 1342 (*guaret*).

«--- Dono --- monasterio --- Populeti --- unum campàs cum laboratione ad sex paria boum, per *garractos* veteres, in honore de Valle de Chona --- dono similiter vobis --- paschua ad omnem vestrum gannatum in toto termino de Castro Vallis de Chona», doc. de 1167 (*Cart. de Poblet*, p. 127, § 214.5): doncs, donatiu d'un mas i uns pasturatges en el terme d'Uldecona, amb conreus en antics camps llaurats, capaços d'ocupar sis parells de bous: són camps que ja han quedat oberts per al conreu (*garractos*) i des de temps ha (*veteres*). Es tracta d'una grafia un poc imperfecta i llatinitzant, sota la qual hi ha una pronúncia real *g'arait(o)s* de català arcaic, potser un poc tirant a mossàrab (Poblet-Uldecona).

Potser no mossàrab, car en el mateix segle trobem el verb en forma semblant en docs. de zona ja un poc més nòrdica: el 1123 un prestador deixa diners amb hipoteca de terres a uns pagesos, garantint-los que si no paguen, i se les queda, «habeatis salvam vestram laboracionem, si aliquit in ipso honore erit seminatium vel *garaitatum* ad diem redimendi» (els deixarà el producte si hi han *guaretat* res), i el prestador és de Montpaó (Segarra); i un pacte semblant se celebra entre gent també de cap a Segarra (Vallfogona, Riner i Castellnou [de Seana]) en l'any 1193: «si ad diem redimendi habueritis aliquid de ipso honore *garaitatum* aut seminatium» (cites de Balari, *Orig.*, 323-4). Cf. *garaitar* infra en el doc. de 1373.

45 *Guaret* en variant fonètica moderna apareix ja en els docs. mallorquins de 1342 i 1393 (*AlcM*), i l'usa JRoig: «Qui, pres l'aladre, / mira l baladre / restat darrerre, / dret solc no sperre / --- / Per dret laurar / e fer *guaret* / e bon esplet: / t'ànima y cos, / juny-lons 50 abdós / jus jou sancer / tots, d'un voler / e d'un consell / fent bon parell» (*Spill*, 12441). El *DAG* cita «un *goret* d'una llautó» a Cornella el 1619; i a Poblet troba la variant amb diftong, vista en els docs. arcaics d'aquella zona, i encara molt més recentment en un contracte de mitgeria: «si alguns *guareits* quedassen per a sembrar per no haver caigut lo sementer».

Els corresponsals de l'I. E. C. reportats per Griera (en el *BDC* xi, 99) comproven la difusió moderna del mot per gran part del Princ. —Benissanet, L'Esplugua, La Bisbal, Puigcerdà, pertot amb *é*, i a StaColQ. enca-